

J&T 90

J&T Thein začíná šlapat na paty největším tuzemským hráčům v oboru.

strana 4

Dluhopisy jsou výhodné, vysvětlit to investorům ale není jednoduché.

strana 10

Jiří Příhoda: I sběratelé musejí pomoci české scéně vyrůst.

strana 24

Michal Šnobl: Začínáme psát další investiční příběh

Spolu s J&T Arch Investments vstupujeme do britské chemičky Venator Materials, která se zaměřuje na výrobu titanové běloby.

strana 6

Investoři vyhlížejí další kroky centrálních bank

Červen bude o hospodářské politice, a to především té měnové. Naplánována jsou zasedání významných centrálních bank, která by měla naznačit či utvrdit přechod na restriktivní monetární politiku. Svět samozřejmě i nadále sleduje dění na Ukrajině.

V květnu bylo dění na finančních trzích opět negativně ovlivněno obavami ze stagflace a další eskalace geopolitického napětí. Zatímco české a západoevropské akcie zakončily předchozí měsíc v mírné ztrátě, americké akcie v indexu zůstaly téměř beze změny.

Aktuální výsledková sezóna za první kvartál přinesla zklamání zejména pro společnosti ze sektoru komunikačních technologií. Naopak někteří těžaři surovin, ropné společnosti a rafinérie překonaly tržní očekávání. „Ceny státních dluhopisů v České republice a na rozvíjejících se trzích dále oslabovaly s výhledem na další

zvyšování úrokových sazeb. U dolarových a eurových vládních bondů se prozatím pokles zastavil,“ popisuje Marek Janečka, portfolio manažer J&T Investiční společnosti

Komoditní trhy si v květnu zachovaly růstový trend pouze díky energetickým surovinám, především pak

ropě, elektřině a zemnímu plynu. Ostatní sektory, jako jsou vzácné či technické kovy a tentokrát i zemědělské komodity, si prošly korekcí. „Naopak růst úrokových výnosů nadále srazil ceny realitních trustů i nemovitostních akcií,“ doplňuje Janečka.

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedená v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonnost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonnosti. Očekávaná budoucí výkonnost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou. **Vydává J&T Banka, a. s.** / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

CENTRÁLNÍ BANKY ZASEDAJÍ

Na červnovém zasedání ECB se očekává potvrzení ukončení kvantitativního uvolnění ke konci června a vyhlížet se budou jakékoliv náznaky na budoucí úroveň aktuálně stále záporných základních úrokových sazeb. „Naznačení více jestřábí měnové politiky ECB může přinést na trh nervozitu a opačně,“ konstatuje Milan Vaníček, ředitel odboru analýz finančního trhu.

Fed by na svém zasedání měl zvýšit sazby o 50 bazických bodů a potvrdit, že by takto měl pokračovat i nadále ve zbytku roku. Současně potvrdí postupné snižování své bilance, které by mělo být zahájeno od června. I zde více jestřábí poznámky mohou na trh přinést nervozitu.

Komoditní trhy si v květnu zachovaly růstový trend pouze díky energetickým surovinám, především pak ropě, elektřině a zemnímu plynu.

Zasedání ČNB bude ostře sledované, protože se pro některé členy včetně stávajícího guvernéra bude jednat o poslední zasedání. „Trh očekává zvýšení sazeb o 75 bazických bodů, ale poslední komentáře některých členů nevyklučují ani možnost ještě výraznějšího kroku na potlačení inflačních tlaků,“ uvádí Milan Vaníček. Restriktivnější měnová politika může dále tlačit na růst i dlouhodobých úrokových sazeb, což by trh vnímal nepříznivě pro riziková aktiva.

ASIE SNAD ZAČNE UVOLŇOVAT OPATŘENÍ

Na přelomu května a června se již začaly objevovat první náznaky, že by především Čína mohla uvolnit některá relativně tvrdá protipandemická opatření. Zvolnění napětí v dodavatelských řetězcích by mohla upravit náhled na ekonomický vývoj

ve zbytku roku, který je mimo jiné ovlivněn právě nepříznivým stavem dodavatelských řetězců zapříčiněným uzavřením významných dopravních a výrobních uzlů v Číně.

NEJISTOTA NA VÝCHODĚ TRVÁ

Bohužel i červen bude ovlivňován ukrajinským konfliktem. Bude nadále platit, že jakékoliv smírné kroky vedoucí ke klidu zbraní by trh oceňoval v prvotní reakci pozitivně. A naopak zostření bojů, oznámení dalších sankcí či jiných obdobných kroků bude trh vnímat negativně. „Z dlouhodobějšího pohledu se dění na Ukrajině již zapsalo a bude zapisovat do nepříznivého ekonomického vývoje přinejmenším Evropy, resp. do výkonnosti jednotlivých firemních sektorů. Tento faktor je důležité mít na zřeteli při dalším investičním rozhodování,“ připomíná Vaníček.

ČERVNOVÝ VÝHLED

Pro červen budou opětovně ostře sledovaná jednotlivá zasedání centrálních bank. Trh je již v případě Fedu nastaven na restriktivní měnovou politiku, ale výraznější kroky by investoři nevnímali pozitivně. Tedy jakákoliv zmínka o rychlejším zvyšování základních úrokových sazeb či rychlejší než aktuálně naplánované snižování bilance by trh přijal negativně.

Současně nové nastavení ECB bude ostře sledované, protože z posledních komentářů centrálních bankéřů není vyloučeno, že by se ECB do konce roku mohla dostat s úrokovými sazbami do pozitivního teritoria ze současných $-0,5\%$.

Naopak postupné uvolňování striktních preventivních protipandemických opatření v Číně by mohlo být faktorem tlumícím zhoršující makroekonomické výhledy. Dění na Ukrajině bude pravděpodobně nadále přetrvávat jako rizikový atribut.

„Celkově zůstáváme nadále velmi obezřetní především kvůli zvýšené inflaci, která nutí centrální bankéře zvyšovat úrokové sazby, což tlačí na růst výnosů a negativně působí na valuace aktiv,“ dodává Milan Vaníček. ■

Připraveno analytiky J&T Banky

Z finančních trhů...

data platná k 31. 5. 2022

PODÍLOVÉ FONDY

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA MĚSÍC	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Money CZK	1,389	-1,3%	-1,2%	3,4%
J&T High Yield MM CZ	1,608	-0,6%	-0,2%	4,1%
J&T FLEXIBILNÍ	1,456	-0,2%	-4,2%	2,4%
J&T Bond CZK	1,485	-1,2%	-3,4%	3,8%
J&T Opportunity CZK	4,047	-0,2%	6,1%	6,5%
J&T KOMODITNÍ	0,704	2,9%	32,7%	-3,0%
J&T RENTIER Fund A1 – CZK	1,245	1,6%	5,5%	6,9%
J&T DIVIDEND Fund A1 – CZK	1,475	4,0%	10,6%	12,7%
J&T Life 2025	1,197	-1,6%	-4,7%	2,3%
J&T Life 2030	1,278	-1,3%	-4,0%	3,1%
J&T Life 2035	1,307	-1,1%	-3,2%	3,4%

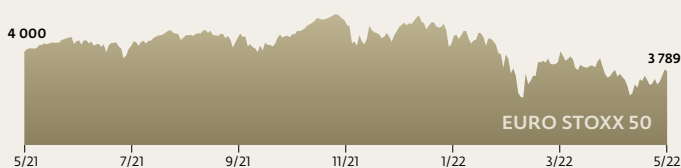
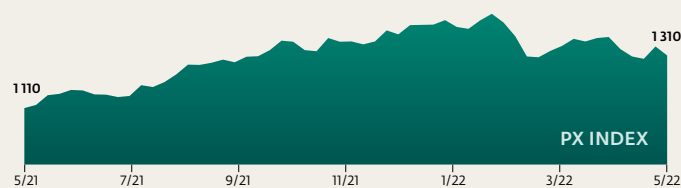
J&T ARCH INVESTMENTS

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA KVARTÁL	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Arch Investments – CZK	1,160	1,13%	16,0%	10,4%

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
ČR – 10Y	4,69	12 bp	306 bp	397 bp
Německo – 10Y	1,12	19 bp	152 bp	105 bp
USA – 10Y	2,84	-10 bp	146 bp	85 bp

AKCIOVÉ INDEXY

SMĚNNÉ KURZY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
USD/EUR	1,07	-1,8%	13,9%	-0,9%
CZK/EUR	24,7	-0,3%	2,9%	-1,3%
CZK/USD	23,0	1,4%	-9,7%	-0,4%

KOMODITY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
Ropa (Brent) – USD/bbl	123	6,6%	67,6%	149,4%
Zlato – USD/oz	1 837	-2,1%	-2,9%	43,2%
Měď – USD/t	9 448	3,5%	-2,1%	73,5%

J&T Thein začíná šlapat na paty největším tuzemským hráčům v oboru

Investiční fond J&T Thein Tomáše Budníka a J&T, který vznikl teprve přede dvěma roky, má za sebou první zauditované účetní období. S tržbami kolem 2,4 miliardy korun loni vydělal přibližně 108 milionů. „Naším cílem je být mezi pěticí hlavních IT hráčů v Česku,“ prozrazuje Tomáš Budník.

Jak byste fond charakterizoval?

Ve fondu J&T Thein SICAV se zabýváme investicemi do rychle rostoucího sektoru IT a kybernetické bezpečnosti v regionu střední a východní Evropy. Zaměřujeme se na společnosti, které poskytují ICT infrastrukturu, bezpečnostní technologie a podílejí se na digitální transformaci. Investujeme primárně do firem s historií, referencemi a kvalitními týmy.

Ve skupině Thein se často mluví o digitální transformaci. V jaké fázi této transformace se teď Česká republika nachází a co nás v téhle oblasti v nejbližší době čeká?

Na téma digitální transformace a její úrovně v České republice vychází celá řada studií poradenských společností, existují dokonce online testy, kde si zájemci mohou zjistit úroveň digitalizace v jejich konkrétním případě. V posledních dvou letech, i kvůli pandemii a uzavírkám ekonomik, tento proces zrychlil v některých odvětvích jako retail, bankovníctví a částečně státní správa, ale na úroveň digitálně vyspělých států se budeme ještě několik let dostávat. Jsem přesvědčen, že aktivity skupiny Thein přispívají nejen k osvětě tohoto tématu, ale reálně se podílejí na vývoji, zejména v oblasti cloudových technologií a privátních 5G sítí.

Co tento vývoj bude znamenat pro firmy ve fondu J&T Thein SICAV?

My sami musíme jít příkladem a digitalizovat konkrétní firemní procesy a agendy. Jsou to ty-

picky podnikové systémy, jako ERP, CRM, workflow a dokument management a jejich migrace do cloudu. Další oblastí je využívání elektronických podpisů jak interně, tak vůči zákazníkům, formy komunikace a využívání nových prodejních i komunikačních kanálů. Tyto aktivity umožní zlepšit nejen interní nákladovost a synergii mezi firmami, ale věříme, že posunou i zákaznickou zkušenost a pozitivně přispějí k hospodářskému výsledku celého fondu.

Jedním ze zásadních milníků roku 2021 bylo spuštění služby Security Operations Center. Jak tento nový produkt ovlivní vaši pozici na trhu v oblasti kybernetické bezpečnosti a v čem je unikátní?

Celé odvětví kybernetické bezpečnosti se velmi překotně vyvíjí. Exponenciálně roste počet útoků i typů hrozeb, na které musí firmy reagovat, a to nejlépe v reálném čase. Ruku v ruce s narůstajícím počtem hrozeb vzniká spousta technologií a startupů, které se snaží tyto hroby eliminovat a mitigovat. Firmy pak mají ve svém portfoliu desítky až stovky nástrojů a řešení, které musí neustále monitorovat, aktualizovat, vyhodnocovat a stanovovat jim bezpečnostní politiky. V ideálním případě je pak i podrobovat zátěžovým a penetračním testům.

Na to vše je potřeba hodně bezpečnostních expertů, kteří jsou v dnešní době velmi nedostatkoví. Proto vzniká velká příležitost nabízet bezpečnost-

ní technologie jako službu, včetně dohledu 24/7 a asistence při reakci na útok. My jsme vybrali platformu, která umožňuje u zákazníků velmi rychlé nasazení v prostředí Microsoft, je přirozeně v cloudu, takže se dá rychle rozšiřovat, aktualizovat o známé vektory útoků a podporuje umělou inteligenci tak, aby byl bezpečnostní analytik schopen rychle identifikovat útok a nasadit společně se zákazníkem přiměřenou a účinnou reakci.

Takových konceptů je v Evropě velmi málo a my jsme se díky němu zařadili mezi top 5 hráčů v EU, kteří tuto technologii a přístup již nasadili.

Co bylo pro vás osobně největším byznysovým úspěchem roku 2021?

Celý trh se potýkal s problémy v dodávkách technologií, kolabovaly logistické řetězce, byl a je nedostatek čipů a podobně. Jsem rád, že jsme byli schopni našim zákazníkům ve většině případů vše potřebné dodat, případně jim nabídnout

Tomáš Budník je zkušený manažer a zakladatel investiční skupiny Thein. První podnikání si vyzkoušel hned po studiích, kdy s několika společníky založil firmu poskytující internetové připojení, kterou po několikaletém úspěšném působení prodal. Poté působil na vysokých manažerských pozicích v předních telekomunikačních společnostech a velkých korporacích jako GTS, O₂ či PPF. V rámci PPF se věnoval především koordinaci technologických aktivit skupiny na šesti světových trzích. Touhu vybudovat něco vlastního a vrátit se k podnikání si naplnil v roce 2020, kdy založil skupinu Thein, jež se zaměřuje především na oblasti IT, kyberbezpečnosti a průmyslu. Skrze Thein podporuje rozvoj tradičních českých firem a digitalizace tím, že prosazuje inovaci, tradici a rozvoj rodinných hodnot.

smysluplnou alternativu. Navíc se ukázalo, že náš směr nabízet IT technologie jako službu, ať už jde o DaaS, nebo IaaS, má smysl. Zákazník potřebuje používat koncová zařízení nebo servery a může si je koupit, včetně instalace, servisu na místě i finanční služby, na pět let a nemusí řešit ani konkrétní značky a technologie ani nedostatek lidí. Potvrzuje to trend, na který jsme vsadili.

A jaké máte plány v oblasti dalších akvizic?

Nedávno jsme dokončili akvizici společnosti C System CZ a zkoumáme i další příležitosti. Poslední transakce trvala více než rok, protože šlo o dosud největší a nejkomplexnější firmu, kterou jsme koupili. V tuto chvíli máme v hledáčku minimálně dvě další firmy. Jedna je opět z oblasti IT infrastruktury, což jsou například cloudové služby, a druhá z oblasti kyberbezpečnosti. Určitě chceme růst dál, tento růst ale nemusí být vždy jen akviziční, lze se vyvíjet i organicky, což je příklad již zmiňovaného dohledového centra. ■

Optimistický výhled na rok 2022

V roce 2022 se zaměříme zejména na řadou konsolidací a propojení akvizovaných firem, abychom naplno využili jejich potenciál. Zároveň ale nerezignujeme na další růst, a proto máme připraveny stovky milionů korun na zajímavé nákupy. Vedle tuzemských akvizic se v tuto chvíli poohlížíme i po těch zahraničních, zejména na sousedních trzích.

Rok 2022 bude pro sektor IT plný výzev, ale i příležitostí. Nebývale vysoká inflace zvyšuje ceny na vstupech, dozvuky pandemie covidu-19 a nově ruská invaze na Ukrajinu výrazně omezují plynulost dodavatelských

služeb z Asie do Evropy. Příliv ukrajinských uprchlíků by však mohl přinést řadu odborníků v oblasti IT, po nichž je v České republice nyní velká poptávka – firmy trápí zejména nedostatek kybernetických specialistů. Jsme rádi, že se nám podařilo v předstihu vybudovat celou divizi Kyberbezpečnost – Thein Security a tyto poptávané služby můžeme již nyní klientům nabízet a pomoci jim s ochranou před kybernetickými hrozbami.

Miloš Badida
CEO J&T Private Equity Group Ltd.

Michal Šnabr: Začínáme psát další investiční příběh

Investor Michal Šnabr je znám hlavně jako menšinový akcionář a velký kritik kroků vedení společnosti ČEZ. Spolu s J&T už v minulosti dokázal na vzestupu akcií ČEZ slušně vydělat. Podařilo se mu to také u Unipetrolu i v dalších případech. Teď našel další investiční příběh a – opět v kooperaci s J&T – to chce zkusit znovu.

Společně s investičním fondem kvalifikovaných investorů J&T Arch Investments založili private equity fond J&T MS 1 SICAV a investovali do britské chemičky Venator Materials, která se zaměřuje na výrobu titanové běloby. Na trhu nejprve sám, pak odděleně nakoupili a následně spojili 9,42procentní podíl a stali se druhým největším akcionářem firmy. Největším akcionářem je americká investiční společnost SK Capital Partners, která drží zhruba 40 procent Venatoru.

„Bylo to jak v pohádce o Popelce. Najednou vás cvrnkne oříšek do nosu. Hodně se to podobá příběhu kolem Unipetrolu i ČEZ,“ vysvětluje Michal Šnabr, jak na akcie Venatoru obchodované na newyorské burze narazil. Akcie Venatoru po rozsáhlém požáru, který zachvátil jeden z hlavních závodů společnosti ve finském Pori, dlouze

a hluboko klesaly. Šnabr v tom našel podobnost s výbuchem polypropylenové jednotky Unipetrolu v Záluží u Litvínova v srpnu 2015.

„V obou případech investoři zareagovali zcela panicky. Už se nepídili po dalších informacích a akcie společnosti rychle prodávali. Nedošlo jim, že firmy mají pro takové případy pojištěný nejen majetek, ale i provoz. Obdrží nejen peníze za škodu utrpěnou výbuchem, ale i za ušlý zisk po dobu, co nevyrabí,“ vysvětluje Šnabr.

Vzpomíná, že v případě Unipetrolu rychle pochopil, že se jedná o mimořádnou příležitost. Událost v Záluží navíc přišla ve chvíli, kdy byly marže na dně a v odvětví se otáčel cyklus. Do dvou let přišly peníze z pojištění, rafinerské i petrochemické marže stouply a na účtech Unipetrolu se začaly

hromadit peníze. J&T toho tehdy využila a svůj pětinnový podíl se ziskem odprodala majoritnímu akcionáři PKN Orlen.

VÝHODNĚJI NEŽ VE SLOVINSKU

Titanová běloba se používá jako pigment, který zajišťuje bělost a neprůhlednost nátěrových hmot. Používá se i při výrobě autoskel a skel pro sluneční brýle, protože výborně odpuzuje vodu. Přidává se do zubních past, léků či do opalovacích krémů, kde působí jako pigment, ale také jako UV filtr. Znájí ho i výtvarní umělci.

Více než sto let titanová běloba sloužila také jako potravinářské barvivo (E171), například v pečivu, omáčkách, dresincích nebo polévkách. Evropská unie však letos kvůli obavám ze škodlivých dopadů jeho využití v potravinářství zakázala.

Venatoru se tento zákaz podle Šnobra příliš nedotkne. Potravinářství tvoří jen drobnou část produkce, Venator se navíc zaměřuje na využití běloby v jiných odvětvích a současně je lídrem výroby nejhodnotnější kvality produkce titanové běloby. Šnabr a jeho kolegové kolem Venatoru kroužili už delší dobu. Kdysi uvažovali o akciích slovinšské společnosti Cinkarna Celje obchodovaných na slovinšské burze, která vyrábí titanovou bělobu stejným způsobem jako Venator, jenom v mnohem menším objemu.

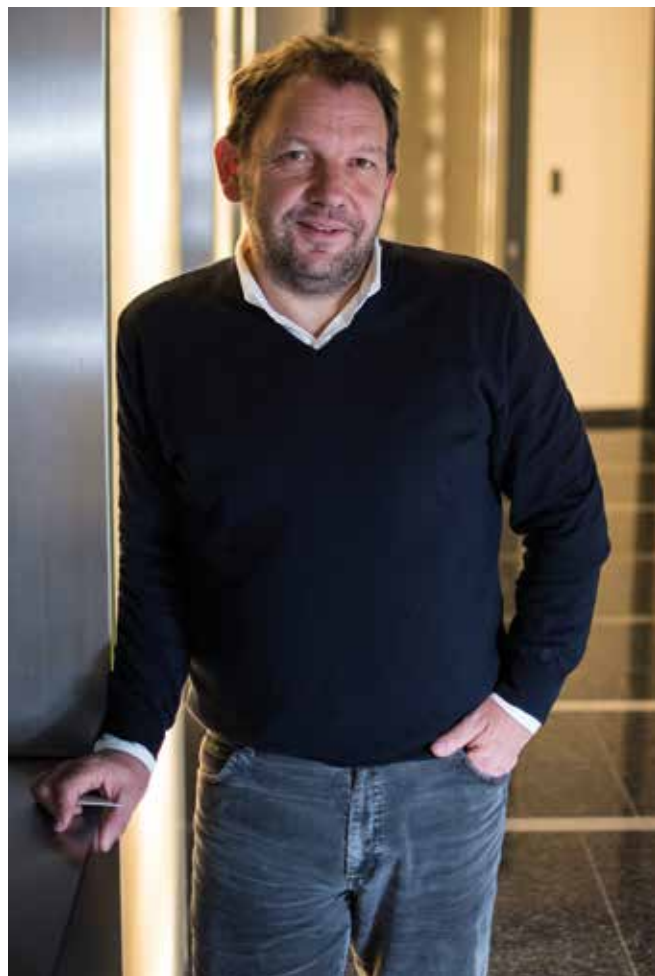
Bylo to jak v pohádce o Popelce. Najednou vás cvrnkne oříšek do nosu. Hodně se to podobá příběhu kolem Unipetrolu i ČEZu.

„Kvůli významné pozici státu ve firmě a struktuře jejích akcionářů bychom si ale mohli ve slovinšském podniku obstarat jen pár akcií. Trh s titanovou bělobou nás ale zaujal a pak jsme narazili na globální společnost Venator. Její akcie stály v přepočtu k produkci doslova zlomek toho, co Cinkarna, to nás zaujalo,“ říká Šnabr. Zajímavé je, že významným lokálním producentem titanové běloby v regionu je velmi profitabilní česká Precheza ve vlastnictví bývalého premiéra Babiše. Stejně jako Cinkarna ale produkuje jen zhruba desetinu toho, co na celosvětové úrovni společnost Venator Materials.

Šnabr začal v postupných, nepravidelných krocích nakupovat akcie Venatoru zhruba před dvěma lety. „Celý projekt jsem na počátku dělal sám. Nejdříve to byla drobná investice, později už finančně náročnější, ale stále zcela nezávislá, na vlastním

Michal Šnabr

Od roku 1998 působí jako externí poradce finanční skupiny J&T v oblasti energetiky, které se intenzivně věnuje. Je aktivním investorem, minoritním akcionářem ČEZ a dlouhodobě se podílí na významných obchodech skupiny J&T právě v oblasti energetiky. Michal Šnabr má více než 20 let zkušeností na kapitálovém trhu, na kterém působí od druhé vlny kuponové privatizace. Byl spoluzakladatelem úspěšné makléřské společnosti AKRO Capital. Dnes se kromě energetiky věnuje podnikání v cestovním ruchu, nemovitostech a zemědělství. portfolií v investiční společnosti.

písečku a na vlastní riziko. Až letos přišla možnost spojit síly s J&T a přetvořit běžnou, likvidní portfoliovou investici ve strategičtější pozici,“ popisuje Michal Šnabr. Ostatně jeden ze spolujednatelů J&T Patrik Tkáč na Šnabrovy nápady slyší už přes dvacet let. Ví, že dávají smysl.

Kolik peněz přesně na vytvoření současné pozice padlo, Šnabr říct nechce. Udává jen interval mezi 300 miliony až jednou miliardou korun. Akcie se během posledních dvou let pohybovaly v rozmezí 1,30 dolaru po pět dolarů.

Tuzemský investor nevyklučuje, že do budoucna podíl ve Venatoru ještě navýší. Nyní to ale není na pořadu dne. S překročením desetiprocentní hranice je však spojeno mnohem více povinností, různých hlášení. Na druhou stranu to umožní Šnabrovi a spol. zapojit se třeba výrazněji do řízení firmy. Hodně to také závisí na okolnostech kolem této firmy, komunikaci směrem k vedení, vývoji v sektoru, ale i tomu, jak se bude dařit ekonomice v USA a Evropské unii. Celou investici nelze podle něj vnímat jako krátkodobou spekulaci, ale dlouhodobý projekt, který právě spojením s J&T odstartoval do další fáze.

NA ZAČÁTKU RŮSTOVÉHO CYKLU

Venator byl kdysi součástí společnosti Rockwood, kterou koupila obří firma Huntsman Corporation. Společnost Venator se z ní po asi třech le-

tech, v roce 2017, odštěpila a zhruba polovinu akcií upsala na newyorské burze. „Jedna akcie tehdy stála i téměř pětadvacet dolarů, jenže po pár měsících bouchla ta finská továrna. Cena akcie se doslova zřítla, spadla během roku pod pět dolarů a v dalších letech pád pokračoval i pod dva dolary. Vedly k tomu i další důvody. Titanová běloba je klasická komodita procházející cykly a v té době klesala zrovna poptávka po ní a s ní i její cena dolů,“ říká Šnabr.

Firma, která zaměstnává 3500 lidí ve dvaceti výrobních závodech po celém světě, navíc při odštěpení od Huntsman Corporation zdědila dluh a její finanční situace nebyla lehká. „Koukali jsme na to a říkali jsme si: Je tu firma, která vyrábí něco, co nenahradíte. Kvůli environmentálním opatřením, ale i finanční náročnosti v Evropě továrnu na titanovou bělobu už dnes nepostavíte. Ve Finsku navíc zjistili, že ani po vyplacení pojistky a reinvestici nedává smysl provoz továrny dál řešit, a tak ji úplně zavřeli,“ vysvětluje Šnabr.

Venator se podle něj dostal do situace, kdy měl záporné cash flow, vysoký dluh a titanová běloba šla navíc v rámci cyklu dolů. „Podnik s ročními tržbami přes dvě miliardy dolarů měl tržní kapitalizaci pouhých 200 milionů dolarů. To se nám z investičního pohledu moc líbilo. Udělali jsme si tedy velkou analýzu trhu a rozhodli se do toho jít,“ dodává Šnabr.

Analýzy prý naznačují, že Venator i celý trh titanové běloby jsou právě na začátku růstového cyklu. Průmysl proti době covidové oživil a po titanové bělobě je větší poptávka. Je to navíc velmi aktivní sektor, přijde-li na fúze a akvizice. Firmy se na tomto trhu velmi často rozdělují, spojují, přidávají se třeba k některému chemickému gigantu nebo vyčlení jednotlivé výroby a pak je prodají. Podle Šnobra není vyloučeno, že se Venator jako celek stane předmětem převzetí nebo že odprodá část výroby. Venator vedle titanové běloby vyrábí i aditiva, což je relativně stabilní a necyklický byznys.

„Asi se nedá počítat, že se akcie vrátí na úroveň, kde byly před pěti lety. Ale potenciál zhodnocení je velký, jen není jisté, jak rychle a jakým tempem přijde. Vnímáme, že riziko tu je. Ale jde o firmu, jejíž tržby se stabilně pohybují nad dvěma miliardami dolarů ročně. Čekáme, že nastane zajímavý obrát v hospodaření firmy, a možná dokonce dojde k určité restrukturalizaci společnosti, jež ji postaví do nové a lepší pozice,“ uvádí Michal Šnabr. Počítá s investičním horizontem od dvou do pěti let.

KDYŽ INVESTOŘI NEVIDÍ PŘÍBĚH

Investice do Venatoru vrací Šnobra do hry. „Nechci kupovat akcie Tesly nebo bitcoin, když je kupují všichni na celém světě. Nechci jít s davem, líbí se mi unikátní příběhy. Ať už se odehrávají v jakémkoliv sektoru, snad s výjimkou technologií, tomu nerozumím. Ekonomika se vyvíjí v cyklech a příběhy se pořád opakují. Drtivá většina investorů však kouká jen na holá čísla, ale skutečný příběh nevidí,“ říká. „Ona čísla dokonce přepočítaná na finanční ukazatele k jakékoli obchodované společnosti dnes už jednoduše vygooglí úplně každý. O to více to ale izolovaně není dobrý indikátor pro investice. Naopak je to krok, jak běžet s davem. Ano, ale i ten může vytvořit obrovské bubliny, na kterých se také dá vydělat, ale do toho větší investice vložit nedokážu,“ dodává.

Vedle Unipetrolu je příběh podobný i společnosti ČEZ. „Když v roce 2016 elektrina na trzích zlevňovala ke dvaceti eurům za megawatthodinu, byly tu mraky panikářů, včetně profesionálních energetiků. Říkali, že ceny spadnou na nulu. Tehdy se nikomu nevyplatilo spořit ani investovat do solárních panelů či do úspor. Nevycházel žádný projekt, nic se nestavělo. Ale z pohledu investic do akcií to byl přesně opačný signál. Byl to po deseti letech významný signál, jak do akcií ČEZ znovu razantně nastoupit,“ říká Šnabr.

Fond, který nyní spolu s J&T spustil, je koncipován jako uzavřený. Šnabr zatím nepočítá, že by do něj kupoval další akcie. „Ale není vyloučeno, že postavíme další fond, pokud ze stromu spadne další oříšek, zajímavá investice. Jsem ochoten čekat klidně dva roky, než zase něco přijde. Nejsem na tom nijak závislý, mám dost jiné práce,“ říká.

Jeho pohled na investice se nicméně od běžných pouček dost liší. Třeba nevěří, že diverzifikací mezi různé akcie se dají vydělat velké peníze. „Můj

J&T ARCH INVESTMENTS už rok na pražské burze

Díky J&T ARCH INVESTMENTS se investoři mohou stát součástí léty budovaných partnerství a investovat do příležitostí, ke kterým by se na běžném trhu nedostali. V portfoliu fondu jsou i společnosti, které nejsou veřejně obchodované. Prostřednictvím fondu ale mají investoři možnost podílet se na jejich úspěchu.

Fond je však unikátní ještě něčím – kromě běžného nákupu přes pokyn k úpisu lze akcie obchodovat denně i na pražské burze. Zatímco cena přes pokyn odpovídá ocenění majetku fondu investiční společností a zpětný odkup akcií může být zatížen odkupními lhůtami nebo srážkami, cena na burze je dána očekáváním trhu, transakce nicméně proběhne bez čekání na termín zpětného odkupu a bez případných výstupních srážek.

Více na <https://jtarchinvestments.cz>.

přístup je jiný. Musím naprosto detailně, od sklepa po střechu, znát příběh firmy, do které investuji. Ale na druhou stranu chápu, že pro lidi, kteří nemají čas věnovat se profesionálně investicím, dává diverzifikace smysl. Neopovrhují ale pečlivou diverzifikací, je to cesta, jak odpovědně spořit, uchovat majetku hodnotu. To já dělám ale skrze jiná odvětví. Moje diverzifikace nespočívá v tom, že si koupím mnoho různých akcií, ale v tom, že určitou část majetku mám v akcích, jinou v půdě, další v byznysu, jako je síť hotelů Amenity Resort, výroba kontejnerů ZRUP nebo i ve sbírce lega,“ říká.

ČEZ JAKO „MINISTERSTVO ENERGETIKY“

A ponechává si také podíl ve společnosti ČEZ, kde spolu s dalšími investory kolem J&T drží podíl přes jedno procento. Před pár lety se snažil aktivněji zasahovat do řízení a kontroly firmy, na což by jako kvalifikovaný investor měl dosáhnout, ale s molochem se nepodařilo viditelně pohnout.

„Ty akce, co jsme dělali, považuju zpětně za fiasco. ČEZ si rozhoduje, jak chce, navzdory jasným zákonům. A soudy nefungují. To, co mají vyřešit bezodkladně v řádu týdnů, jako třeba svolání mimořádné valné hromady, nejsou schopny vyřešit ani v řádu let,“ říká Šnabr.

Kritizuje, že menšinoví akcionáři, kteří drží 30 procent akcií, nemají svůj hlas v dozorčí radě. Stát ji ovládá celou, byť ČEZ vlastní jen ze 70 procent. Kvůli tomu neexistuje dostatečná kontrola managementu firmy. Tato situace stojí podle Šnobra za tím, proč se česká energetika nemůže pohnout z místa.

„ČEZ je vlastně obchodní společnost, ale zároveň funguje jako ministerstvo energetiky. Proto nám nejde jádro, proto jsme tu v posledních deseti le-

tech nepostavili skoro žádné obnovitelné zdroje, proto nemá stát koncepci. Prioritou státu tak není energetika ani profesionální výkon akcionářských práv v ČEZ, ale politicko-energetické synergie v zákulisí,“ říká investor.

Nechci kupovat akcie Tesly nebo bitcoin, když je kupují všichni na celém světě. Nechci jít s davem, líbí se mi unikátní příběhy.

Premiér Petr Fiala před pár týdny zmínil v rozhovoru pro Hospodářské noviny možnost rozdělení ČEZ. „Pokud to politici chtějí, aby řešili energetickou krizi a drahé účty lidí a firem, co jim v následujícím roce přijdou, tak to není správná cesta. Ale pokud chtějí vyřešit bezpečnost, energetickou koncepci a strategii státu, pak to může dávat smysl. Může se třeba vydělit jádro. Pro stát by to dávalo smysl, i kdyby muselo vyplatit zbývající akcionáře,“ myslí si Šnabr. ■

Text vznikl pro časopis Ekonom

Dluhopisy jsou výhodné, vysvětlit to investorům ale není jednoduché

Pětileté státní dluhopisy teď v Česku nabízejí více než pětiprocentní výnos, dokonce i desetileté nabízejí 4,9 procenta. Ovšem investoři se často rozhodují podle výnosů v krátké minulosti. „Takže namísto toho, aby nakupovali, ještě z dluhopisových fondů odcházejí,“ říká portfolio manažer J&T Investiční společnosti Martin Kujal. Úrokové sazby přitom dříve či později klesnou a cenné papíry s pětiprocentním výnosem pak získají na ceně.

Dluhopisy začínají být mimořádně zajímavé. Vnímají to investoři?

Laický investor je vždy trochu ve vleku událostí a často se dívá na bezprostřední minulou výkonnost. Ta je u dluhopisů nyní samozřejmě slabá. Bohužel lidé mají obvykle tendenci se rozhodovat podle minulosti, a ne podle budoucnosti. Typický průměrný investor teď bude prodávat, přičemž by měl naopak začít akumulovat.

Je těžké mu to vysvětlit?

Snažíme se o to. Bohužel má také tendenci porovnávat neporovnatelné věci. Například, co mu dluhopisy vynášely doposud s tím, co mu teď nabízí termínovaný vklad či spořicí účet. Ve skutečnosti by se měl samozřejmě dívat, co mu přinese do budoucna. Měl by se dívat na výnosy do splatnosti a ceny. Jak se s rostoucími sazbami dluhopisy přecenily, jejich výnos do splatnosti stoupl.

Platí to jak u státních, tak podnikových. Obě skupiny jsou mnohem atraktivnější než třeba před rokem. Speciálně u státních cenných papírů už téměř žádný výnos nebyl vidět. Vznikala otázka, proč by je vlastně měl někdo kupovat. Buď tak činily centrální banky, nebo instituce, které musely z důvodu regulace.

Jaké číslo by teď měl mít investor před očima?

Dnes se dají najít v Česku pětileté státní dluhopisy s úrokem nad úroveň pět procent, desetileté nesou aktuálně 4,9 procenta. Vycházíme-li z toho, že tak vysoká inflace, jakou vidíme dnes, tady nebude dlouhodobě a inflační cíl centrální banky je na dvou procentech, tak je to výnos hodně zajímavý.

I kdyby se inflace nevracela tak rychle zpátky, pořád existuje ještě portfoliový pohled. A sice, že v portfoliu

má být konzervativní a dynamická složka. Když ale byly výnosy na nule, neměl dluhopis v případě poklesu akcií kam růst. Tudíž ani v portfoliu nic nevyvažoval. Teď může, protože při takovém vývoji by šel s cenou nahoru.

Je tohle opravdu tak složité vysvětlit?

U akcií se to vysvětluje lépe. Když se ekonomice daří, akcie rostou a naopak. U dluhopisů je to trochu složitější, že když klesá cena, roste výnos. Je potřeba to pořád vysvětlovat. Zatím ale peníze do dluhopisových fondů nepřitékají, spíše naopak.

Všichni teď hovoří o státních dluhopisech. Firemní ale musí nabídnout ještě víc. Je to kvůli riziku?

Firemní dluhopisy samozřejmě musejí nést ještě víc než státní. Ovšem situace prudce rostoucích sazeb je nepřijemná pro ty, kteří je vydáva-

Martin Kujal

Je portfolio manažerem a ředitelem odboru správy fondů J&T Investiční společnosti. Investicemi se zabývá již od studií. Pracoval jako analytik v České národní bance, později jako portfolio manažer v ABN Amro Asset Management a Atlantik Asset Management. Ve skupině J&T působí více než jedenáct let a řídí skupinu správců portfolií v J&T Investiční společnosti.

jí. Aby vám někdo na trhu umístil dluhopis a sehnal pro něj dostatek klientů, bude muset nabídnout sedm a více procent. Spousta firem zvažuje, jestli tolik chce zaplatit. Takže zájem o jejich vydávání ochladl. Konec konců, to je i jedním z cílů centrální banky, aby se půjčovalo méně peněz než před rokem.

Na druhou stranu, firmy podnikají v inflačním prostředí a zdražují i na výstupech.

Samozřejmě je to individuální. Firma ale musí mít byznys plán, ze kterého vyjde nějaká zisková marže. Ta vám určí, za kolik si můžete půjčit. Když pracujete s úrokovou sazbou čtyři až pět procent, vychází to prostě jinak než se sazbou výrazně vyšší. Neříkám, že se firemní dluhopisy neemittují, ale vidím jich podstatně méně než dřív.

Nevyvolá růst výnosu tak velkou poptávku, že se státní dluhopisy budou upisovat draho, a tím jejich výnos klesne?

Poptávka tu byla vždy, i když se výnosy pohybovaly kolem nuly. Pro domácí banky je to teď hodně zajímavé, protože získají podobný výnos jako v ČNB, ale na delší dobu. Že by to způsobilo takový převis poptávky, aby cena při úpisu razantně stoupla, nečekám. Stejně tak je potenciál trhu dost vysoký na to, aby stát měl jistotu, že svůj dluh upíše.

Kdo je typickým klientem vašich dluhopisových fondů?

To spektrum je široké. Od široké veřejnosti, která nakupuje od pěti-setkoruny měsíčně, přes větší privat-

ní klienty až po instituce, například nadace. Tradičně se soustředíme spíš na dluhopisy podnikové, ale držíme relativně volnou strategii tak, abychom v případě výhodnosti mohli přejít i ke státním. Což je do určité míry právě teď.

Dá se v takovém prostředí cílit na konkrétní výnos?

Pokud se bavíme o potenciálu, kam až může vystoupat výnos na trhu, tak to si říct netroufám. Sazby se určitě blíží k maximu, ekonomika zpomalí, nezaměstnanost vzroste a sazby následně půjdou dolů. Neumím ovšem odhadnout, jak rychle tento proces proběhne.

Česká republika šla se sazbami takto vysoko jako jedna z mála, přičemž třeba takové Maďarsko, které také zvyšovalo, je asi vnímáno jako hodně riziková země. Proč tu nemáme tsunami poptávky po českých pevně úročených papírech?

Pořád je tu kurzové riziko, a pokud se vůči němu zahraniční investor zajistí, tak vlastně o výnos přijde, protože se dostane na svoji domácí úrokovou sazbu. Takže si myslím, že sem nějaké peníze přitekly, ale rozhodně nepůjde o tsunami. Navíc nikdo nevěděl a neví, zda se změnami v bankovní radě nemůže dojít ke změně měnové politiky centrální banky, která by vyústila v pokles koruny.

Začíná doba, kdy zase budou konzervativní investice dlouhodobě nabízet kladný výnos, nebo je to jen záchvěv, po němž se svět vrátí k politice levných peněz?

Někteří analytici hovoří o tom, že na-

stává změna paradigmatu. Že po období, kdy jsme bojovali s deflací, se budeme muset mentálně nastavit na boj s inflací. Rád bych odpověď na vaši otázku znal, ale neznám. Zatím jsou sazby pořád reálně záporné, takže ani teď nejsme v normálním světě. Pokud se reálné sazby dostanou do kladných hodnot několik čtvrtletí po sobě, tak to možná bude něco signalizovat.

Někteří analytici hovoří o tom, že nastává změna paradigmatu. Že po období, kdy jsme bojovali s deflací, nastává čas boje s inflací.

Důvodů pro levné peníze po odeznění mimořádně vysoké inflace ale je a bude pořád dost. Ať už je to demografie, tedy stárnutí obyvatelstva, velká zahraniční výrobní báze, která do USA a Evropy umí dodávat levné výrobky, a některé další. Takže dlouhodobé faktory možná nakonec zase převáží.

Jak byste v tomto změněném světě, kdy dluhopisy konečně nabízejí výnos, ale akcie jsou také dole, uvažoval o svých vlastních investicích?

Svoji osobní strategii bych zásadně neměnil. Úspory mám rozdělné mezi výnosové a konzervativní investice, přičemž lehce upravuji váhy. Už od loňského podzimu jsem přitom snižoval podíl těch rizikovějších. Spíš

jsem si vytvářel hotovostní rezervu, protože akcie byly drahé a dluhopisy nevynášely. Až přijde vhodný čas, zase ji začnu rozpouštět do trhu.

Osobně si tipuji, že akcie ještě trochu poklesnou. Nicméně ani za této situace jsem z nich neodešel a mám v nich pořád okolo 30 procent. Myslím si, že ekonomika se ještě neochladila. Nejprve přijde depresivní nálada, dojde ke zpomalení ekonomiky a začnou růst ceny státních dluhopisů. Následně s výhledem na obrat v hospodářském cyklu pak začnou růst podnikové dluhopisy a nakonec začnou růst akcie. Zatím se tento cyklus ještě nenastartoval.

Zatím to v USA a Evropě skutečně na stagnaci nevypadá.

V USA také zvyšování sazeb začalo až v březnu a v Evropě se o něm teprve mluví. Takže je myslím na stagnaci ještě brzo. Netvrdím, že přijde recese, ale nějaké výrazné zpomalení nás čeká určitě. Bez toho se inflace nezbavíme.

Promítne se výhodnost pěti- ale i desetiletých dluhopisů do průměrné splatnosti papírů v portfoliu?

Je pravda, že krátká splatnost snižuje riziko v portfoliu. Ovšem to neznamená, že musíme držet výhradně takzvané krátké papíry. Ve fondu jde vždy o kombinaci mnoha investic. Momentálně držíme průměrnou splatnost v portfoliu krátkou hlavně proto, že nemělo smysl kupovat dlouhodobé papíry s nízkým výnosem. Postupně se změnou trhu myslím přichází doba prodlužování splatností. Zatím ale nejsme v situaci, kdy je vhodné jít výhradně do dlouhodobých dluhopisů. ■

Text vznikl pro Magazín E15

Máte zálušk na Porsche?

Automobily Porsche jsou vnímány jako top produkt automobilového průmyslu a tomu tím pádem odpovídá i jejich vysoká cena. Zřejmě již letos si však budete moci na trhu koupit i akcie výrobce těchto ikonických vozů. Koncern VW se totiž chystá na uvedení této značky na burzu! (Pozor, neplést si s firmou Porsche Automobil Holding SE Holding, která již nyní na burze je.)

Volkswagen plánuje vyčlenit výrobce sportovních vozů Porsche a předhodit cca 25 % jeho akcií investorům na akciový trh. Uvedení na trh dostaly za úkol americké investiční banky (pozor, žádná německá, což bylo nepříjemné překvápko pro lokální banky).

Odhadovaná hodnota celého výrobce je podle prvních zpráv z mého pohledu hodně vysoká, hovoří se o 60 až 80 miliard EUR, za prodané akcie by tedy mohl Volkswagen inkasovat něco mezi 15 až 25 miliardami EUR. Co s těmi penězi pak udělá? Polovinu ze získaných peněz VW investuje do dalšího rozvoje elektromobility, kde chce hrát první housle a v Evropě přeskóčit během pár let Teslu. A 49 % ze získané částky v rámci IPO by chtěla automobilka rozdělit mezi akcionáře kon-

cernu, aby profitovali z této byznysové operace okamžitě, ne pouze vidinou zářné budoucnosti spojené s výrobou elektrických aut. Mimochodem ta mimořádná dividenda by mohla mít hodnotu klidně 30 EUR na akcii, pokud počítám dobře, a to není málo!

Takže nejlepší variantou, jak si odehrát Porsche, kromě nákupu při uvedení akcií na trh, je koupit si akcie Volkswagenu v současné době a pak profitovat z uvedení Porsche na akciový trh. To je moje řešení, jak se na tom celém kolečku svést.

Kromě zmíněné dividendy pro akcionáře VW by mohla tato transakce ukázat a odkrýt vnitřní hodnotu celé automobilky, protože valuace Porsche při uvedení na trh bude vyšší – a podle

mého soudu výrazně vyšší, než je nyní schovaná v rámci celého koncernu. Jestliže akciový trh nyní valuuje celý VW na cca 95 miliard EUR, pak pokud hodnota Porsche při uvedení na burzu bude činit i třeba jen 60 miliard EUR, je jasné, že hodnota dalších značek koncernu je vyšší než zbylých 35 miliard EUR. Můžeme se na to podívat i přes zisk. Porsche generuje cca 25 % zisku celého koncernu VW, takže kdyby čtvrtina VW měla hodnotu 60 miliard EUR, kolik pak má mít celý VW? To už nechám na vás!

Michal Semotan
Portfolio manažer
J&T Investiční společnost

(Ne)zakázané investice

Je vcelku obvyklé, že nejrůznější investiční fondy mají ve svých statutech omezení, týkající se oblastí, do kterých nesmějí (nebo mohou jen velmi omezeně) investovat finanční prostředky svých akcionářů či podílníků. Motivací bývá – vedle legislativního rámce – většinou zájem o udržitelnost a dále pak společenská nebezpečnost některých sektorů ekonomické činnosti.

Dobrym vodítkem může být snaha Evropské unie klasifikovat, tedy nasměrovat peníze investorů do průmyslových odvětví, která pozitivně prospívají společnosti, a naopak omezit ta dlouhodobě škodlivá. Vedle již zavedené taxonomie hospodářských činností, technologií a zdrojů podle ohleduplnosti k životnímu prostředí začíná debata týkající se sociálního aspektu některých činností. Omezení investic do tzv. špinavé energie pocházející z fosilních paliv se tak s největší pravděpodobností rozšíří i na tabákový průmysl, hazard či výrobu zbraní. Mezi další kontroverzní oblasti můžeme zařadit výrobce alkoholu a pornografii.

Pro euroskeptiky je dobré zmínit, že klasifikace má za cíl průhlednit prostředí, aby in-

vestoři dokázali vyhodnotit vliv svých investic na životní prostředí či jejich dopady na společnost a poté se informovaně rozhodnout. Nejde a priori o zákaz. Nicméně díky současnému trendu někdy až extrémně zodpovědného chování a rozdílné míry citlivosti jednotlivých subjektů mohou již být některá omezení nevyhovující. A zde nastupuje příležitost pro individuální investice. Nevýhoda v podobě nižší diverzifikace portfolia je kompenzována vyšší svobodou investování, ale samozřejmě i rizika. Dalším, nikoliv nevýznamným, faktorem je vývoj pohledu na prospěšnost či naopak nebezpečnost některých činností v čase. Energetická krize přiměla odborníky k návratu k debatě o zařazení jádra a plynu mezi udržitelné zdroje, stejně tak eskalace konfliktu na Ukra-

jině, a tím zvýšená společenská poptávka po zbrojení, ke změně pohledu na zbrojaře. Uvolnění restrikcí může vyvolat dočasnou zvýšenou poptávku po akciích společností z dotčených sektorů. Další otevřenou otázkou zůstává přístup regulátorů a profesionální investorské veřejnosti ke kryptoměnám.

Martin Holman
Trader, J&T Banka

J&T Ventures investuje do virtuální tréninkové platformy Sense Arena

Úspěch českého sportovně-technologického startupu Sense Arena přitáhl pozornost dalšího investora, J&T Ventures. Miton a SYNER, dosavadní investoři, tak spolu s J&T Ventures investovali 3 miliony dolarů na rozšíření tréninkové platformy o další sporty a současně na vývoj nové multisportovní metaverze aplikace.

Dosavadní investice do Sense Areny, která k tréninku sportovců využívá nejmodernější technologie virtuální reality, přitom dosáhly 5,5 milionu dolarů. Investice J&T Ventures má tak pro další rozvoj Sense Areny zásadní význam.

„Věřím, a neustále se mi to potvrzuje, že možnosti využití moderních technologií včetně virtuální reality v tréninku sportovců jsou téměř bez hranic. Náš tým se na obou stranách Atlantiku za posledních šest měsíců ztrojnásobil. Aktuálně pracujeme na tréninkové platformě pro další sport, jehož představení plánujeme letos v létě,“ prozrazuje budoucí plány zakladatel Sense Areny Bob Tetiva. Naprostou novinkou bude pak spuštění zcela nové multisportovní metaverze aplikace určené pro širší sportovní veřejnost.

Ve společnosti J&T Ventures začali příběh Sense Areny sledovat už v roce 2018, kdy se stala vítězem soutěže Vodafone Nápad roku. „Ohromilo nás, jak suverénně se

pak Bob Tetiva se svým týmem dokázal prosadit na severoamerickém trhu, jak rychle během covidových uzávěr přišel s dostupným produktem pro domácí použití, který dnes tvoří většinu prodeje, i to, že už teď má v hledáčku virtuální sportoviště budoucnosti,“ říká Martin Kešner, spoluzakladatel J&T Ventures.

PLATFORMU VYUŽÍVAJÍ HOKEJOVÁ ESA

Český sportovně technologický startup, který vstoupil na český a vzápětí na americký trh na přelomu let 2018 a 2019 s unikátním tréninkovým nástrojem Sense Arenou pro hokejové hráče a následně i pro brankáře, dnes

využívá více než 30 profesionálních hokejových týmů Evropy, Kanady a USA (z toho 5 týmů NHL a 8 týmů NCAA) a několik tisíc mládežnických a juniorských hráčů a brankářů. Hokejovým VR tréninkem už prošlo téměř 10 tisíc uživatelů, kteří odtrénovali více než 1,2 milionu cvičení.

Z největších hvězd, které pomoci Sense Areny zdokonalují své herní myšlení, lze jmenovat například současného i budoucího brankářského esy jako Philipp Grubauer (Seattle Kraken), Drew Commesso (Boston University) nebo Devon Levi (Northeastern University, NCAA Award TOP Goalie 2022).

DO VÝVOJE SE ZAPOJILA I UNIVERZITA KARLOVA

Pro zlepšování hokejových dovedností a herního myšlení využívá platforma nejmodernější technologie virtuální reality pro trénink hráčova mozku. Virtuální hokejový trénink je čtyřikrát efektivnější než trénink na ledu. Hráči kromě vyššího počtu opakování mohou jednotlivé dovednosti provádět v různých stupních rychlosti i složitosti. Punc kredibility získala Sense Arena také díky vědeckým projektům a výzkumu s Univerzitou Karlovou a univerzitou Stevens Point v americkém Wisconsinu. ■

Jak na předávání majetku 5 tipů, jak ochránit majetek pro případ smrti

Neexistující závěť, zapomenutý digitální majetek, spory při spoluvlastnictví nemovitosti, spory mezi akcionáři či společníky nebo výluky z pojistného – to jsou jen příklady nepříjemných situací, se kterými se dříve nebo později setká každý z nás. Přitom jim lze snadno předcházet.

NEMOVITOST MÁ MÍT JEN JEDNOHO VLASTNÍKA

I když se spoluvlastnictví zpočátku nemusí jevit jako problémové, poměrně často začne po určité době docházet mezi spoluvlastníky k názorovým střetům. Ty se v případě nemovitosti týkají způsobu jejího užívání a péče o ni, nutných či naopak zbytečných investic. To pak často poškodí i mezilidské vztahy uvnitř celé rodiny – zejména v případě, kdy spoluvlastnictví vznikne dědictvím. „Doporučujeme tedy ještě před smrtí vyřešit závěti, kdo má být výlučný vlastník té které konkrétní nemovitosti a jak vypořádat zbývající dědice,“ doporučuje advokát Pavel Strnad z AK Polverini Strnad.

BEZ MANŽELSTVÍ NENÍ DĚDICTVÍ

Při dědění bez závěti podle zákonné posloupnosti hrozí riziko především nesezdaným párům. Na partnera se totiž v takovém případě dostane, jen když zůstavitel neměl děti a zároveň se splní podmínka soužití ve společné domácnosti po dobu nejméně jednoho roku před zůstavitelovou smrtí.

Pokud spolu mají nesezdaní partneři potomky, pak partner nebude mít šanci dědit jinak než ze závěti, když

se jeho děti dědictví předem zřeknou nebo jej po smrti zůstavitele odmítnou. Jinak budou jedinými zákonnými dědici jen a pouze děti zůstavitele – bez ohledu na to, jak dlouho spolu partneři žili. „Pokud má tedy váš partner po vás cokoli dědit, je vhodné o tom pořídit závěť,“ konstatuje Pavel Strnad.

ZEMŘÍT BEZ ZÁVĚTI BY MĚL BÝT TRESTNÝ ČIN

Pokud zůstavitel nezanechá závěť, bude jeho pozůstalost rozdělena podle zákona, a to znamená i vyšší riziko sporů mezi dědici. „Často kvůli sporům dochází ke snížení hodnoty majetku, např. podílu ve společnostech, nemovitostí apod., a k ohrožení majetkové situace pozůstalých osob – partnera, dětí, rodičů nebo sourozenců a zpravidla vždy k narušení jejich vzájemných vztahů,“ říká advokát.

Navíc hrozí, že bez závěti se ani nemusí přijít na některý majetek – typicky neregistrovaný movitý majetek (různé sbírky) a nový fenomén, tzv. digitální majetek (účty na portálech sázkových kanceláří s penězi či směnitelnými hodnotami, účty s kryptoměnami, účty na sociálních sítích, účty a pozice v multi-level marketingových společnostech, účty u Amazon, Alza, PayPal apod.).

Pavel Strnad – partner advokátní kanceláře Polverini Strnad, který se zaměřuje na nemovitostní právo, insolvenční právo, právní ochranu majetku, family office a farmaceutické právo

„Ještě za života si proto udělejte evidenci svého movitého a digitálního majetku a nezapomeňte jej řádně ošetřit v závěti. Důležitost a rozsah digitálního dědictví v blízké budoucnosti jen poroste,“ uvádí Strnad.

BEZ PŘEDMANŽELSKÉ SMLOUVY JE VE HŘE POLOVINA MAJETKU

Společné jmění manželů vzniká automaticky ze zákona uzavřením manželství. Při jeho vypořádání pak zásadně platí, že manželé mají na jmění stejný podíl. „Předmanželskou smlouvu je dobré uzavřít především tam, kde jeden ze snoubenců vlastní významný majetek, má výrazně vyšší příjmy nebo naopak závazky. Dalším dobrým důvodem je případ, kdy jeden ze snoubenců podniká, protože s tím jsou spojena určitá rizika, která by pak mohla negativně dopadnout na druhého manžela, a tak i celou rodinu,“ vysvětluje Strnad.

RIZIKA LZE POJISTIT

Většinu rizik lze pojistit. Každá pojišťovna však má různá omezení a výluky z pojištění. S nadsázkou se říká, že pojišťovna vás ochrání před vším kromě výluk. „Doporučujeme proto vždy zkontrolovat konkrétní pojistné podmínky, zda a jaké výluky a omezení stanoví. Proti situacím, které jsou takto zahrnuty mezi výlukami a omezeními, je vhodné svoji rodinu účinně ochránit jinak,“ uvádí advokát.

Stačí vlastnit nemovitost nebo mít podnikajícího partnera a už může být rodina v majetkovém ohrožení. Produkt právní ochrany majetku je určen právě všem, kteří chtějí přistoupit zodpovědně k sobě a ke své rodině a vyvarovat se rizikům v podnikání, možným podvodům nebo následkům fatálních událostí. ■

Více o právní ochraně majetku najdete na
www.pravniochranamajetku.eu
Právní Ochrana Majetku – P.O.M. s.r.o.

Užijte si léto u jezera

FUSCHLSEE MILOVALA I CÍSAŘOVNA SISSI

Smaragdové jezero, kam dojedete autem z Prahy za pouhé čtyři hodiny, patří k nejkrásnějším v Rakousku. Na své si přijdou milovníci panenské přírody, ale i historických památek nebo romantických kaváren, protože se nachází asi půlhodiny od centra Salzburgu.

Schlosshotel Fuschl leží v bezprostřední blízkosti jezera a nabízí výhled jako z pohádky. Ubytování se bude líbit těm, kteří mají rádi zámeckou atmosféru. V restauraci se zaměřují na lokální suroviny té nejvyšší kvality. Kromě procházek a odpočinku ve SPA si můžete zahrát golf na nedalekém hřišti.

„Na tomto místě byly ubytované císařovny, šlechticové, ale později také několik světových hvězd stříbrného plátna. Každý rok se zde koná soutěž v přeplavání jezera, které se můžete zúčastnit nebo ji pozorovat třeba z vlastního apartmá,“ přidává zajímavosti k ubytování Pavlína Salaba, ředitelka J&T Concierge.

ZA RELAXACÍ K ZELL AM SEE

Jen o pár kilometrů dále se nachází oblíbená destinace Čechů na lyžování. Kaprun a Zell am See je naprosto jedinečná kombinace, kterou si v létě určitě užijete. Region poskytuje plno možností, jak strávit volný čas.

Nedaleko od jezera stojí romantický a útulný hotel Salzburgerhof, který je zcela výjimečný svojí prvotřídní kuchyní, jež získala hned tři významná gastronomická ocenění. Samotné ubytování je spíše tradiční ve stylu rakouského venkova. Ocenění získalo i jejich SPA, které se rozprostírá v zahradě v duchu Feng-šuej. Koupat se můžete v krytých bazénech, ale také v přírodním biotopu. „Doporučujeme navštívit také solný dóm se solí z Mrtvého moře,“ přidává tip Pavlína Salaba.

LAGO DI COMO PRO MILOVNÍKY STARÝCH ČASŮ

Cyklistická destinace s italským šmrncem, odkud se vám bude těžko odjíždět. Místo, na kterém snad všude dostanete výbornou kávu, víno a zmrzlinu, a u toho můžete obdivovat překrásnou přírodu s historickými městečky.

Elegantní hotel Mandarin Oriental s prázdninovou atmosférou se pyšní nejenom svojí dobrou pověstí, ale i ideální polohou a výbornou kuchyní. Zdejší restaurace je dokonce oceněna michelinskou hvězdou. „Jestli se chcete přenést do starého filmu, půjčte si v hotelu jejich veterán Alfa Romeo Giulietta z roku 1959. Po večeri doporučujeme zaskočit na skleničku do jejich baru, který má terasu přímo na hladině jezera,“ přidává doporučení Pavlína Salaba. A pokud se k jezeru Lago di Como vypravíte už na konci června, nevynechejte tradiční festival vína Prosecco fest

Kdo si rád užívá léto u vody, většinou už má v tuto chvíli nejspíše dobře rozmyšleno, kam se letos vypraví na prázdninovou dovolenou. Možná vám ale v kalendáři zbývá ještě pár volných dnů, a proto J&T Concierge přináší tipy na nejlepší hotely u rakouských a italských jezer, ze kterých se vám nebude chtít odjet domů.

J&T CONCIERGE

J&T Concierge zajišťuje pro svoje klienty cestování na klíč od dílčích požadavků přes kompletní realizaci zájezdu dle individuálních preferencí. Zaměřuje se na jedinečné zážitky a prověřenou kvalitu. Klient může čerpat díky různým partnerstvím i řadu benefitů a v neposlední řadě nemusí ztrácet čas hledáním možností či nezbytnou administrativou, kterou vyřeší kompletně za něj.

LAGO DI BRAIES POD OCHRANOU UNESCO

Toto jezero je považováno za nejkrásnější v italských Dolomitech. Tyrkysovou vodu, borovice, monumentální hory – to všechno můžete pozorovat z ikonické dřevěné loďky, kterou si na místě zapůjčíte. Nečekejte tu však místo, kde najdete spoustu restaurací a kvalitních hotelů. Jezero je zapsané na seznamu UNESCO, a tak se stává cílem turistů, kteří na místo přijedou ulovit jednu fotografii, občerství se u stánku a zase odjedou, protože tu není „co dělat“.

Kvalitní ubytování najdete v hotelu Forestic, který je vzdálený od jezera přibližně hodinu a 20 minut autem. Forestic představuje vkusné, moderní a minimalistické ubytování, jež velmi citlivě splynulo s okolní přírodou. Ze střešního apartmá máte výhled na krajinu jako z filmu Pán prstenů.

„Hotel poskytuje opravdu vysoký standard a troufám si říci, že i ti nejnáročnější klienti budou nadšeni. Když si ráno přivstanete, dostanete se autem přímo až k jezeru, kde si lze užít dvouhodinovou nenáročnou procházku na horskou chatu. Vyhnete se tak turistickým davům a odpoledne stihnete pořádný odpočinek v unikátním hotelovém SPA,“ uvádí Pavlína Salaba.

TIP PAVLÍNY SALABA

Letos vycházejí státní svátky v červenci i v září tak, že si můžete vyjet na prodloužený víkend. Rakouská a italská jezera jsou pro tyto příležitosti doslova jako stvořená. V J&T Concierge se postaráme o celý itinerář včetně ubytování nebo vám zajistíme půjčení speciálního vozu, nejnovějšího modelu silničního či trackového kola, které si na místě můžete pořádně otestovat.

Potřeby rodin dětí s postižením jsou všude stejné

Rodiče touží po pomoci svému dítěti, přejí si, aby jejich dítě bylo šťastné a spokojené a aby dosáhlo maximálního vývoje, který je možný. K dispozici jim je Společnost pro ranou péči. „Přestože raná péče existuje v České republice více než 30 let, povědomí o ní je stále malé, a to mezi odbornou i laickou veřejností,“ upozorňuje ředitelka společnosti Jitka Barlová.

Pojem raná péče možná mnoho lidí nikdy neslyšelo, o co se vlastně jedná a komu je služba určena?

Raná péče je sociální služba, která je určena rodinám, do nichž se narodilo dítě s postižením či závažným onemocněním, a to od narození do sedmi let věku dítěte. Pro rodiny je raná péče zdarma. Je to preventivní služba šitá na míru individuálním potřebám rodiny.

Co je cílem rané péče?

Poskytujeme rodině podporu v náročném životní situaci, kterou narození dítěte s postižením představuje. Naším cílem je rodině zprostředkovat všechny informace tak, aby se orientovala v možnostech podpory vývoje dítěte, aby se cítila silná a zvládla se o dítě postarat s ohledem na jeho postižení a potřeby a také aby dítě vyrůstalo v rodinném prostředí a mohlo se maximálně rozvíjet. Stejně důležitá je psychosociální podpora celé rodiny, psychologické i sociální poradenství, orientace v českém sociálním systému, jednání s nadacemi a dalšími organizacemi, které mohou rodinám nabízet pomoc a podporu.

Jakým způsobem rodinám pomáháte?

S rodinou pracujeme vždy v terénu, v jejím přirozeném prostředí. Děti se cítí doma v bezpečí a lépe spolupracují. Můžeme díky tomu také pomoci či doporučit vhodné úpravy prostředí. Podporujeme u rodičů a dítěte schopnost nacházet a využívat vlastní zdroje a schopnosti ke zvládnutí jejich situace. S rodinou nejprve vypracujeme individuální plán podpory, který reflektuje potřeby rodiny jako celku stejně jako individuální potřeby jednotlivých členů.

Poradce pak koordinuje podporu a pomoc okolo rodiny a dítěte, dojíždí za rodinou pravidelně, dokáže rodině poradit či zapůjčit speciální pomůcky pro podporu vývoje. Všechny aktivity vedou k začleňování rodiny, prevenci narůstání a vzniku dalších sociálních problémů, jako je sociální izolace nebo chudoba. Centra rané péče pořádají setkání a pobyty pro rodiny, kde se mohou navzájem potkat rodiče nebo sourozenci a sdílet své starosti i radosti.

Zjistit, že dítě má nějaké postižení nebo vážný zdravotní problém, je pro rodiče asi jedním z nejtěžších okamžiků. Poskytujete jim podporu i v tom, aby situaci přijali a vyrovnali se s ní?

Ano, právě to je velká součást psychosociální podpory. Narození dítěte s postižením je vždy velký šok. Poradci rané péče umí poskytnout krizovou intervenci v náročných momentech, které se mohou v životě rodiny vyskytnout. Po celou dobu poskytování rané péče jsou rodičům k dispozici, pomáhají jim se vyrovnat s faktem, že má jejich dítě postižení, rozvíjí jejich copingové strategie (pozn. redakce: strategie vyrovnávání se se závažnou situací) a v případě nutnosti jim doporučí další odbornou pomoc psychologů, terapeutů či jiných odborníků.

Mnoho lidí je přesvědčeno, že většina dětí s postižením vyrůstá, či dokonce musí vyrůst, v ústavní péči. Jaká je realita?

Každému dítěti je nejlépe v milující rodině. Pokud má rodina dostupnou odbornou pomoc a podporu, pak se výrazně zvyšuje pravděpodobnost, že náročnou péči o své dítě zvládne.

A fungující rodina je nejdůležitější pro optimální vývoj dítěte. V České republice se ústavní zařízení především pro děti v raném věku do tří let proměňují na zařízení poskytující odlehčovací služby a respitní péči. Zároveň je však nutné, abychom měli funkční síť sociálních a zdravotnických služeb terénního charakteru. Raná péče v tom hraje velkou roli. Především je nutné mít dostatečné kapacity tak, aby rodiče na službu raná péče nemuseli čekat.

Kdy se na vás rodiče mohou obrátit? Potřebují mít doporučení od lékaře nebo se s vámi mohou spojit, i když mají jen podezření či obavu, že něco není v pořádku?

Rodiče se mohou na ranou péči obrátit nejen po stanovení diagnózy, ale už jen při pochybách, zda je vývoj jejich dítěte v pořádku. Není potřeba doporučení lékaře či jiného odborníka. Jednotlivá pracoviště rané péče se vždy zaměřují na určitý druh po-

stižení, aby byla zachována co největší míra expertizy. Společnost pro ranou péči působí v deseti krajích a je schopna na kterémkoli pracovišti poradit, kam se nejlépe obrátit o pomoc. Více informací je k dispozici také na www.ranapece.cz, další organizace, které ranou péči zajišťují, lze nalézt rovněž v registru poskytovatelů sociálních služeb.

Proč považujete za důležité začít pracovat s rodinou s postiženým dítětem co nejdříve po zjištění, že něco není v pořádku?

Včasnost zahájení spolupráce s rodinou je zcela zásadní. Díky neuroplasticitě dětského mozku můžeme psychomotorický vývoj výrazně ovlivnit a posunout ho tak, aby dítě dosáhlo maxima svého potenciálu. V tomto smyslu je důležitý každý den v životě dítěte. I pro práci s rodiči je včasnost důležitá. Můžeme předejít vzniku sociálních a ekonomických problémů. Právě zde se naprosto ukazuje

NADACE J&T

Společnost pro ranou péči

Nadace J&T dlouhodobě podporuje organizace poskytující ranou péči napříč Českou republikou, protože jejich péče patří mezi základní kameny podpory rodin s dětmi s postižením. Je neopomenutelnou součástí sítě, která se zaměřuje na podporu rodin ve zvládnání náročných situací s cílem zajistit, aby co nejvíce dětí mohlo vyrůst v biologických rodinách. Aktuálně nadace poskytla Společnosti pro ranou péči finanční podporu také na posílení personálních a provozních aktivit na zajištění pomoci uprchlíkům s dětmi s postižením z válkou zasažené Ukrajiny.

Včasnost zahájení spolupráce s rodinou je zcela zásadní. Díky neuroplasticitě dětského mozku můžeme psychomotorický vývoj výrazně ovlivnit a posunout ho tak, aby dítě dosáhlo maxima svého potenciálu.

význam a preventivní charakter rané péče.

Raná péče je však poskytována asi jen třetině rodin, které na ni mají nárok. V čem je problém?

Problém je nejvíce v nedostatečné informovanosti o rané péči. Přestože raná péče existuje v České republice více než 30 let, povědomí o ní je stále malé, a to mezi odbornou i laickou veřejností. Společnost pro ranou péči se snaží toto povědomí zvedat. Například každý rok organizujeme osvětovou kampaň Týden rané péče. Další zásadní problém jsou dostupné kapacity rané péče. V závislosti na kraji a cílové skupině jsou čekací lhůty až 260 dní. To je zcela proti základnímu smyslu rané péče poskytnout rodinám dětí s postižením podporu včas. Čas v životě dítěte běží úplně jinak a jak jsem zmínila,

každý den je nesmírně důležitý pro to, aby dítě mohlo dosáhnout maxima svých schopností.

Pro rodinu je důležité i nejbližší okolí, to ale často neví, jak se má k rodičům s takovým dítětem chovat. Co byste poradila, jak nejlépe lze v takové chvíli pomoci?

Nejjednodušší rada asi je chovat se k rodičům přirozeně tak, jak byste si přáli, aby se lidé chovali ve stejné situaci k vám. Když nevíte, zda dotyčný v určité situaci potřebuje pomoc, zeptejte se, pomoc nabídněte, ale nevnucujte.

Raná péče oslaví 32 let své existence v České republice, proměňují se nějak potřeby rodičů?

Potřeby rodin dětí s postižením jsou podobné nejen napříč Českou republikou, ale také napříč evropský-

mi zeměmi. Rodiče touží po pomoci svému dítěti, přejí si, aby jejich dítě bylo šťastné a spokojené. Aby dosáhlo maximálního vývoje, který je možný. To se nemění. Jen cesty, jaké volí, jsou různé. Raná péče vždy stávena právě na individualizovaném přístupu, to je pro účinnou pomoc rodinám velmi důležité.

A jak se proměnily vaše služby?

Služba raná péče má svůj legislativní rámec a tomu musí odpovídat. Nicméně vždy reagovala a reaguje na individuální potřeby rodin. Každá rodina se potýká s jinými problémy a starostmi, má jiné priority, zvyky, zkušenosti a hodnoty. Na to vše reaguje raná péče a to se nemění.

Česká raná péče je na špičkové úrovni, díky ní mnoho dětí vyrůstá v rodinách, a ne v ústavech. Odpo-

Jitka Barlová

Po studiu speciální pedagogiky na Univerzitě Karlově se krátce věnovala integraci dětí se speciálními potřebami na základní škole. Následně působila v zahraničí v oblasti podpory rodin dětí s postižením jako poradce rané péče. Několik let řídila Institut speciální pedagogiky a rané péče v rakouském Grazu. Profesionálně se věnuje především dětem se závažným postižením, dětem předčasně narozeným a práci s jejich rodinami. V současnosti působí jako ředitelka pražské pobočky Společnosti pro ranou péči a je členkou rady Evropské asociace rané péče EURLY AID.

vidá tomu i finanční podpora státu?

Podpora státu ve formě dotací jednotlivých krajů a obcí nepokrývá celé náklady na službu a bez osobních i firemních dárců se neobejdeme. Část našich nákladů pokrýváme projekty a podporou nadací a nadačních fondů. Toto vícezdrojové financování je ale velmi nestabilní a nepřináší pracovním rané péče potřebnou jistotu. Dlouhodobé podfinancování služby a velké rozdíly mezi jednotlivými kraji vedou k rozdílnosti kvality a dostupnosti rané péče.

Děti, kterým pomáháte, mají většinou trvalé postižení. Co považujete ve své práci za úspěch?

Každé dítě, které může vyrůst doma, je úspěchem. Úspěch je také každý sebemenší pokrok dítěte ve vývoji, ale i to, že rodič je zorientovaný, má veškerou dostupnou podporu a pomoc, umí specifikovat své potřeby a ví, kde se mu dostane pomoci. Naprostá většina rodičů hodnotí službu raná péče jako přínosnou a pomáhající a to je podle mě důkaz její potřebnosti. ■

Češi brali na turnaji J&T Banka Ostrava Beach Pro opět stříbro

Potřetí se na ostravském beachvolejbalovém turnaji proboujvali čeští reprezentanti Ondřej Perušič s Davidem Schweinerem do finále, potřetí obsadili druhé místo. Letos byli opravdu velmi blízko vítězství, v souboji s olympijskými vítězi Nory Andersem Molem a Christianem Sørumem sehráli naprosto vyrovnanou partii. J&T Banka byla opět generálním partnerem akce.

Olympijští vítězové Andersen Mol a Christian Sørum ve finále porazili Českou dvojici Perušič a Schwiner

Vítězné páry letošního ročníku J&T Banka Ostrava Beach Pro

Letošní ročník turnaje J&T Banka Ostrava Beach Pro začal v Dolních Vítkovicích kvalifikačními zápasy o postup do hlavní soutěže. K dispozici byla čtyři místa v hlavní soutěži mužů a stejný počet také v soutěži žen. Do bojů zasáhly dva mužské páry Robert Kufa, Adam Waber a Kryštof Jan Oliva, Tadeáš Trousil, v ženách pak dvojice Anna Pospíšilová, Martina Williams. Ani jeden z českých týmů však kvalifikací neprošel.

V hlavní soutěži už měly svá místa jistá mužské páry Ondřej Perušič s Davidem Schweinerem a Jakub Šépka s Tomášem Semerádem, v soutěži žen Českou republiku reprezentova-

la dvojice s divokou kartou Barbora Hermannová s Marií-Sárou Štochlovou.

Skvělé publikum první hrací den hlavní soutěže ale marně čekalo na vítězství českých barev. Sledovalo celkem čtyři zápasy, ani v jednom se domácím pářům zvítězit nepodařilo. Dva odehrál ve své skupině pár Barbora Hermannová, Marie-Sára Štochlová, po jednom pak Ondřej Perušič s Davidem Schweinerem a Jakub Šépka s Tomášem Semerádem.

„Měly jsme setbol ve druhém setu, ale to byla asi jediná šance, kdy jsme sahaly po nějakém úspěchu. První set jsme vůbec nedokázaly zatlačit servisem, jak jsme si po dopoledním zápase představovaly. Naopak, měly jsme tolik zkažených podání, že z toho nešlo nic dělat. Soupeřky ovšem byly velmi kvalitní, letos už mají medaili z challengeru v Dauhá, jsou to mistry Evropy, pro nás zkrátka hodně dobrý pár,“ řekla smutná Barbora Hermannová po druhém prohraném zápase.

Svůj druhý zápas zvládly české mužské jedničky o něco lépe a po infarktových soubojích zůstaly dál ve hře o postup do čtvrtfinále turnaje J&T Banka Ostrava Beach Pro v Dolních Vítkovicích. Ondřej Perušič s Davidem Schweinerem porazili italský pár Adrian Carambula, Enrico Rossi v tiebraku 21:19. Naopak mladá

česká dvojice Tomáš Semerád s Jakubem Šépkou prohrála i druhý zápas na turnaji, a do čtvrtfinále se tak nepodívala.

PLYNULÁ JÍZDA AŽ DO FINÁLE

Perušič se Schweinerem byli podle očekávání jediným českým párem, který se do čtvrtfinále probojoval, když ve svém posledním zápase skupiny A zdolal španělský pár Pablo Herrera, Adrián Gavira 2:0. Nakonec se splnil i další sen všech fanoušků na turnaji a Češi postoupili až do samotného finále!

Finálový den se hrál v areálu v Dolních Vítkovicích tradičně před beznadějně vyprodanými tribunami a k vidění byl beachvolejbal absolutní světové extratřídy. Perušič se Schweinerem začali boj o zlato skvěle. Utekli Norům ve druhé polovině úvodní sady na rozdíl pěti bodů a nakonec set vyhráli. „Hráli jsme set a půl asi ten nejlepší volejbal, co umíme. Výborný servis, minimum chyb, a to na Nory platilo,“ řekl po zápase Ondřej Perušič. Přesto se svým spoluhráčem na vysněné vítězství v Ostravě nedosáhli. Norové v dalších setech zpřesnili hru a byli také dostatečně razantní. „Norové ukázali, že jsou nejlepší na světě. Mne mrzí, že i přes náš skvělý výkon to na vítězství nestačilo,“ dostal zklamaný Perušič. ■

Světová volejbalová federace letos přišla s novým atraktivním formátem světové série Volleyball World Beach Pro Tour. Ta je tvořena turnaji v kategoriích Elite 16, Challenge a Future. J&T Banka Ostrava Beach Pro byla v předchozích třech ročnících opakovaně řazena mezinárodní federací FIVB mezi tři nejlepší beachvolejbalové akce roku a díky tomu byla pro letošek povýšena do top kategorie. Dolní Vítkovice tak od 25. do 29. května hostily druhý turnaj úrovně Elite 16.

Světový pohár v parkuru už klepe na dveře

Parkurový mítink J&T Banka CSI3*-W Olomouc 2022, jenž se uskuteční v olomouckém Equine Sport Centru od 22. do 26. června, je dotován téměř čtyřmi miliony korun. Rozděleny budou ve čtyřadvaceti soutěžích, přičemž největší částka připadá na nedělní Grand Prix Olomouce.

„Velká cena je opět součástí série Světového poháru, soutěžní dvojice si v ní navíc budou moci plnit kvalifikační limity pro účast na letošním mistrovství světa v dánském Herningu, ale také na mistrovství Evropy seniorů 2023 v Miláně. Pro jezdce je rovněž důležitou informací, že hned ve čtyřech soutěžích budou moci zabodovat do prestižního Longines Jumping Ranking. Vedle Grand Prix, čtvrtěční a sobotní soutěže v rámci J&T Banka Diamond Tour bude bodovaná i sobotní Grand Prix European Youngster Cup U25 pro jezdce do 25 let,“ přibližuje klíčové události ředitelka závodů Michaela Smrčková.

A právě pro jezdce ve věku od 16 do 25 let je určena v Olomouci celá soutěžní túra U25 EY Cup. První soutěž v jejím rámci se pojede již ve středu, druhá pak v pátek a vyvrcholí již zmíněnou Grand Prix, z níž se vítěz automaticky kvalifikuje do finále mezinárodního seriálu.

Pestrý program v Equine Sport Centru nabídne ještě několik dalších túr. Na úrovni CSI3* to jsou Elite Tour, MONET+ Bronze Tour, REDSTONE Silver Tour a UCED Gold Tour. Na své si přijdou i junioři při CSIJ-A Junior Tour, ale také jezdci, kteří si do Olomouce přivezou mladé šesti a sedmileté koně. Pro ty je vysána CSIYH1* Youngster Tour.

Všechny kurzy připravuje portugalský course designér Bernardo Costa Cabral. „V České republice jsem ještě nikdy nebyl a moc se tam těším. Slyšel jsem o vaší zemi tolik skvělých věcí. Máte mnoho mladých talentů. Už se těším, až vaše jezdce uvidím jezdit a lépe je poznám,“ zmínil v nedávném rozhovoru pro česká oborová média. ■

22.–26. 6. 2022
PĚT DNÍ PLNÝCH ZÁVODNÍHO NAPĚTÍ

Dějištěm CSI3*-W Olomouc bude již podeváté jeden z nejmodernějších a nejlépe vybavených jezdeckých areálů ve střední Evropě – Equine Sport Center Olomouc. J&T Banka je opět generálním partnerem světového poháru v parkurovém skákání. Na akci jako tradičně pozve i své klienty.

Equine Sport Center / Lazecká 576/81, 779 00 Olomouc

Rekordní Kubišta spouští éru stomilionových prodejů

Obraz Bohumila Kubišty Staropražský motiv z roku 1911 se na aukci v Galerii Kodl v Praze prodal za 123,6 milionu korun včetně dvacetiprocentní aukční přírážky. Vytvořil tak nový tuzemský aukční rekord, který dosud držel obraz Divertimento II Františka Kupky, jenž se v roce 2020 prodal za 90,24 milionu korun. Poprvé se při tuzemské sálové aukci výtvarného umění překonala hranice 100 milionů korun.

„Udělovalo mi radost, že nejdražším obrazem prodaným na našem trhu, který poprvé překonal hranici sta milionů korun, je dílo ryze českého autora. Velice mě překvapilo, že se nám již podruhé podařilo prodat všechny dražené položky,“ uvedl majitel galerie Martin Kodl.

Vyvolávací cena Kubištova obrazu byla 25 milionů korun. I pokud by se prodal za ni, byl by prodej autorským rekordem. Nejdražším Kubištovým dílem prodaným v tuzemské aukci dosud bylo dílo nazvané Zátíší vydražené v roce 2013 za 18,49 milionu korun včetně přírážky.

Dnešní obraz do aukce vstoupil s cenou 38 milionů korun, na niž vzrostla v internetovém přihazování. V sále pak cena vystoupala o více než 60 milionů korun, když v závěru licitovali dva až tři zájemci.

„Absolutní rekord čekal asi málokdo, už jen proto, že vyvolávací cena byla výrazně nižší, oproti konečné kladívkové ceně jen čtvrtinová. Kubišta se nicméně řadí mezi naše nejvýznamnější malíře, jakkoliv možná široké veřejnosti není tak notoricky známý jako Kupka nebo Toyen. Do aukce se navíc skutečně dostalo jedno z jeho nejzásadnějších děl se skvělou proveniencí, a tak mě konečná cena vlastně ani nepřekvapila,“ připomíná Valérie Dvořáková z Art Servisu J&T Banky.

V případě černobílého obrazu Staropražský motiv jde o vůbec první prodej díla Bohumila Kubišty, jednoho ze zakladatelů české moderní malby, z tohoto období. Za více než 20 let se v dražbách objevilo pouze 14 jeho olejů.

DALŠÍ REKORDY MOHOU NÁSLEDOVAT

Podle Valérie Dvořákové tak v Česku skutečně startuje éra stomilionových prodejů. Doposud byl nejdražším českým prodejem Divertimento II Františka Kupky, jež se v roce 2020 pro-

Obraz Bohumila Kubišty Staropražský motiv z roku 1911

dalo za 90,24 milionu korun. Obraz Františka Kupky Tryskání II se v londýnské síni Sotheby's loni vydražil za 230 milionů korun.

„Jestli se ale další rekordní dílo objeví hned v příští sezoně, vědí nebo tuší zatím jen představitelé našich aukčních domů. Dá se ale předpokládat, že pokud ne na podzim, tak v příští jarní sezoně se něco mimořádného opět objeví. Obecně mám za to, že rekordy teď budou padat rychleji, než tomu bylo v posledních letech,“ uvádí Dvořáková.

Všechny vlastníky to podle ní jednoznačně utvrdí v tom, že své peníze investovali správně a že investovat do výtvarného umění dává smysl i v době, kdy finanční trhy tolik jistoty nenabízejí. „Dlouhodobě rostoucí tendence obrátů českých aukcí možná bude majitele spíše motivovat k vyčkávání dalšího zhodnocení, jistě se ale najdou tací, kteří vycítí, že právě teď je vhodný okamžik ke „sklizní“. Motivace jednotlivých sběratelů jsou ale velmi individuální, a i to činí trh s uměním tak vzrušujícím,“ uzavírá odbornice na umění z J&T Banky. ■

Jiří Příhoda: I sběratelé musejí pomoci české scéně vyrůst

Na většinu svých epických děl si shání peníze sám, na některé si dokonce musí půjčit. Dlouhá léta se živil grafikou nebo architekturou výstav, posledních pět let ale již ze 70 % uměním a i kvůli tomu pendluje mezi Spojenými státy a Českem. Jiří Příhoda nyní představuje několik obřích děl v Galerii Rudolfinum, kterou vlastně celou předělal a obrátil naruby.

„Tato výstava je pro mě určitý milník. Uzavření části mé dráhy. Třeba teď vůbec nevím, co budu dělat dál. Kdyby mě někdo požádal o výstavu na příští rok, podobně velkou, jako je nyní v Rudolfinu, ale s úplně novými pracemi, tak mu budu muset říct ne,“ přiznává jeden z neoriginálnějších českých tvůrců Jiří Příhoda.

Výstavu jste pojmenoval VOID, což je poměrně mnohoznačný anglický termín. Jak vy jej vnímáte? A proč tedy vlastně VOID?

Je to právě kvůli té mnohoznačnosti, primární význam je prázdno, ale úřední význam tohoto slova „zneplatnění“ je naplněn ve smyslu zneplatnění prostoru Galerie Rudolfinum. Jednotlivé exponáty přitom spojuje právě to, že je obklopuje jakési fyzické prázdno. Tady je písčiná duna, nad ní je prázdno, ona sama je vlastně tvarově prázdna. Povodeň, kde máte vlnu nad sebou, je vlastně také prázdno. A u těch novějších děl to je také – jejich vnitřky jsou prázdny.

Vy jste Galerii Rudolfinum vlastně proměnil v takové téměř staveniště.

S Petrem Nedomou (šéfkurátor Galerie Rudolfinum – pozn. red.) jsme se poprvé setkali na základě mého příspěvku pro českou výstavu v Baden-Badenu. Právě tam jsem přišel v roce 1996 s konceptem muzea jako kulisy. Funguje to tak, že určitými zásahy změníte tu budovu opravdu v kulisu. K tomu jsem se tady vrátil a Rudolfinum se mění v galerii-kulisu. Záměrně v půlce expozice výstavy necháváme lešení, konstrukce, přiznáváme, jak jsou díla konstruovaná. Jako bychom procházeli v rubu výstavy. Je to vlastně změna principu galerie, v níž už nejsou díla vystavena, ale je

celá kulisou pro větší zkušenost návštěvníka procházejícího prostorem.

Právě vytváření prostorů je pro vaši tvorbu příznačné. Lze to interpretovat i jako vzpouru digitální reality, do níž lidé čím dál častěji unikají, zatímco zůstávají vlastně v neměnné banální fyzické realitě?

Rozhodně. I proto nejsou na výstavě popisky, žádné vysvětlování. Já návštěvníka jakoby vrhnu do té expozice. Ať bloumá, ať se ztratí, ať se klidně třeba i naštve, nebo ať se jen tak posadí a s prominutím čumí celé hodiny do prázdna. Až v té poslední konstrukční části prostoru „za výstavou“ najde pár sedaček, kde si může vzít i skládací brožuru s popisem jednotlivých děl. Ale i ty sedačky jsou umístěny s jasnou autorskou představou a rozmyslem.

Vytváříte opravdu unikátní místa. Jak se rodí váš nápad? Čím začínáte?

Všechno nejprve do nejjemnějšího detailu vymyslím, a protože jsem se dlouho živil grafikou, tak jsem to dělal v Quarku. Jeho součástí je také jednoduché kreslení, které jsem používal. Tam jsem se naučil určité střídmosti. Tyto kresby pak předávám svému asistentovi, který to již domodeluje v 3D Maxu. Upřímně řečeno, pro mě ty 3D modely důležité nejsou, ale pro přesvědčení případných investorů to je potřeba.

Takže navzdory složitosti daných konstrukcí vy skutečně nepotřebujete 3D model?

Ne, já mám opravdu dobrou představivost. U některých věcí ale bylo potřebné i pro mě, že vznikl detailní model. Třeba u instalace Poustevna, kte-

rá byla na Designbloku 2014 a jež nabídla takový hodně komplikovaný tvar, tak tam jsem si i já nějaké věci hlavně technického rázu uvědomil až nad tím digitálním modelem. Ten samotný tvar byl jasně daný, ale například mě zajímalo, jaké průhledy nabídne, to ukázal až profesionální 3D model.

Součástí výstavy je také video dokumentující váš architektonický objekt Vista Mars. Co vás na rudé planetě tak fascinuje?

Delší dobu přemýšlím nad tím, co se změnilo od šedesátých let, kdy jsme začali létat na Měsíc. A také, že a proč se tam přestalo létat. Lidstvo se domnívalo, že už v osmdesátých letech budeme na Marsu a nejsme tam ještě ani nyní. Ale asi to tak muselo být. Museli jsme se obrátit do mikrosvěta tady na Zemi, abychom se naučili lépe a rychleji počítat a tu misi uměli skutečně a bezpečně připravit. Vzpomeňte si na všechny ty dokumenty či seriály zachycující první lety na Měsíc, vždyť to byl úplný horor. Oni byli neustále sekundy od smrti. Ale například v telefonu, na který nyní nahráváte, máme počítače srovnatelné s jejich tehdejšími stroji zabírajícími celé budovy. A potřebovali jsme tedy natrénovat všechno úplně od začátku, abychom to mohli dělat jinak. Je to vidět u Elona Muska a Space X. Tam se nic bez dokonalého propočítání nedělá.

Takže vlastně jako vy.

Ano. Ale zajímá mě to i jinak. Já jsem třeba velký fanoušek sci-fi a baví mě sledovat, jak jsme daleko s fikcí, v románech, ve filmech, seriálech, zejména proti tomu, jak málo zatím skutečně dokážeme v naší fyzické realitě. Třeba Hvězdné války vznikly

Jiří Příhoda

Český tvůrce žijící v USA se věnuje vytváření specifických prostorů, tvarů, využívá geometrii, architektonické postupy i design. Jiří Příhoda náleží ke generaci umělců, kteří na českou výtvarnou scénu vstupovali v prvních letech po přelomovém roce 1989. Vytváří prostorové instalace a intervence do architektury, je tvůrcem videoprojekcí, ve kterých postprodukčně pracuje se známými hollywoodskými filmy. Patří k osobnostem se širokým kulturním přehledem a schopností oslovovat mezinárodní publikum.

v sedmdesátých letech v radosti z Apolla, létalo se tam do jiných dimenzí... A my po padesáti letech máme radost z toho, že nějaký soukromník dokáže odvézt pár věcí na orbit.

To nás znovu vrací k těm umělým prostorům, které vytváříte. Co tím sledujete? Mám na mysli z hlediska působení na návštěvníka.

Ono se to dobře ukazuje na dílech, která jsou teď v Rudolfinu. Jde mi o ten moment vytržení, překvapení návštěvníka, který přechází z jednoho prostoru do druhého, z líce do rubu a zpět. Ustává si, co to pro něj znamená. Je to moment, který vás vystavuje určitému primárnímu, neartikulovanému vjemu. A právě o ten mi jde.

Umělci pracující s řekněme tradičnějšími formami dělají totéž, navíc pomocí sdíleného jazyka dokážou tu emoci řídit. Řídíte to i vy, nebo je ona neartikulovanost i na vaší straně?

Do určité míry umím předpokládat prostorové vjemy a z toho plynoucí emoce, které dané dílo vzbudí. Můžete pracovat s perspektivou, materiály, vybudit údiv, zkraslený pocit velikosti a oprosit vše do naprostého minimalismu. Tohle jsem se snad do určité míry naučil za 40 let svého života, ve kterých jsme si jist, že ničím jiným než vizuálním umělcem nechci být, a umím s tím zacházet. Ale stoprocentně předpovědět reakci konkrétního návštěvníka nelze. Navíc, a to je podstatné, nesmím zapomenout na sebe a „nadbíhat“ nějakému imaginárnímu divákovi – to většinou nedopadá dobře.

A jaká je tedy pro vás ideální reakce?

Když to člověku zůstane v hlavě včetně té prvotní neartikulované zkušenosti. Pak totiž nezáleží, kdo dílo vnímá. Nemusí to být žádný umělecký profík

a klidně si nad tím může říct, že to byla pitomost, protože to je už ta racionální, návštěvníkovým kontextem a zkušenostmi daná reakce. Hlavní je, když mu to zůstane pod kůží, a i po letech si na něco z výstavy návštěvník vzpomene, pak to je něco, co by mohlo odolat i zubu času.

To je ta intuitivní stránka tvorby. Přesto jsou vaše díla natolik komplikovaná, třeba i z technické stránky, že musí dojít právě ke zmíněným propočtům, modelování, pečlivému výběru materiálů. Kde má tedy vaše intuitivnost hranici?

Čím více mám za sebou, tím více intuice a intuitivnosti můžu nechat působit. Ono to je jako s hraním na hudební nástroj. Čím je interpret vyhranější, tím může nechávat volný průběh intuici, protože už je natolik vyzkoušená, vyladěná, že není potřeba ji „racionálně“ kontrolovat. U mé tvorby je to vlastně podobné.

A jak se to konkrétně projevuje?

Nechávám intuitivnost promluvit, protože ona nejpřirozeněji a vlastně aktuálně vloží do díla tu žitou současnost. Možná to bude pochopitelnější, když to řeknu obráceně. Nejhorší je, když se někdo rozhodne dělat takové to opravdové současné a neaktuálnější umění. Pak je to chtěné, ta tvorba si vybírá vnější znaky současnosti a za pár let přestane být zajímavá. Je povrchní. Samozřejmě v mládí, v pětadvaceti, jste té současnosti nejbliž, to jste nejvíce součástí času. Já jsem například v mládí tvořil tady v uzavřeném Československu a až na AVU jsem zjistil, že jsem dělal podobné věci jako jiní sochaři v Británii. V mládí to prostě jde dost samo. Samozřejmě ale musíte nasávat co nejvíce informací, co nejvíce se vzdělávat a umět věci přesně pojmenovat a formulovat. Na tohle vše ale po pětatřicítce budete mít méně a méně času a vy se dostanete na rozcestí.

Jaké?

No, můžete se začít prodávat, a tedy do jisté míry se musíte opakovat, což může zapříčinit, že můžete vyhasnout, nebo dle svého sociálního statusu můžete zůstat na vlastní cestě. Zde hodně záleží na tom, v jaké společnosti se nacházíte a jak ona si vizuálního umění cení a jak umělce a umělkyně podporuje a dává jim živobytí. A pak po letech, když se to povede, přijde doba, kdy se vyjevují opravdu dobří umělci. Přibývajícím zkušenostmi může přibývat i do jisté míry mistrovství v oboru.

A co je tedy to mistrovství?

Zkušenost, jistota, schopnost ignorovat módní vlny a asi hlavně mít co sdělit, dělat to, co prostě musíte udělat bez racionální úvahy, zda vás to ekonomicky zničí, leč udělá známým. Je to tak, že uděláte několik chyb, většinu zvoráte a další šanci už nemusíte vůbec dostat. Například přiznám se, že já už asi dvacet let moc nesleduji současné umění. S postupem doby vás začne spíš trápit otázka, co tedy vlastně skutečně je po letech podstatné a důležité. A sleduji i své generační soupeřníky a zamýšlím se nad tím, co z té doby je validní i dnes. A samozřejmě jsem si vědom, že třeba za dvacet let tomu bude úplně jinak.

Jak dlouho trvá takové ustavení kánonu?

To neumím říct, protože to závisí na mnoha okolnostech. Částečně to zjistíte hlavně tak, když sledujete, jak jednotlivá díla nebo umělci ovlivňují nastupující generace. Ale to po 50 letech už není podstatné, ale je to důležité pro pochopení stavu společnosti, pro kontext, pro udržení co nejširší a nejdetailnější historické paměti. Proto se správně říká, že na tom, jak se daná společnost stará o své umění, se ukazuje její vyspělost a její kulturnost.

Ono to má i ekonomický rozměr. Například vaše díla jsou dost nákladná. Kdo platí jejich výrobu?

To je různé. Třeba na věž, kterou vidíte v Rudolfinu, jsem si půjčil, za tu dlužím bance milion. Na zbudování té obří archy mi poskytl finance můj dlouholetý... no a teď narážíme na to, že pro něj vlastně není výraz. Není to mecenáš, ani donátor. On mi natolik důvěřuje, že mi poskytne peníze na tvorbu děl, ta pak vlastníme napůl a musejí se prodat, aby se pokryly investice. Když si nějaké věci chci ponechat pro sebe, musím jeho podíl vyplatit.

Tedy klasický investor.

Jasně, investor je tomu asi nejbližší, ve smyslu, že není dáno přesně, kdy se mu jeho investice musí vrátit. Samozřejmě kdyby to dopadlo katastrofou, nedá mě k soudu a nebude po mě vymáhat peníze, které do toho vložil, zůstanou mu moje díla. Bude dobré, když zazní, že Galerie Rudolfinum

mi vyšla vstříc a téměř vše, co si po výstavě neodnesu, uhradila. Za to jsem moc vděčný, protože to by udělala málokterá instituce. Já vedle toho chci touto výstavou ukázat těm několika zdejším velkým sběratelům, kteří tu vyrostli po roce 1998, že už naše společnost a její elita může dosáhnout na větší formáty současných sochařských objektů a instalací.

Tedy aby překročili stín obrazů nad sofa?

Přesně. Já vím, že nejsme Německo, Francie, Itálie, Británie, Amerika či arabský svět, ale v omezeném měřítku si můžeme dovolit vystavovat věci, které ukazují v Rudolfinu. A že by i ty měly být předmětem sběratelského zájmu. Náš trh se nepohne nikam, pokud se bude omezovat právě na obrazy nad gauč. Sběratelé musejí být odvážnější a pojmut to naveliko. Na Západě není výjimkou, že sběratel koupí nějaké velkoformátové dílo a nechá pro ně postavit samostatný pavilon. Ten je sám o sobě skvělou architekturou a mohou se v něm podobná díla střídat třeba každé dva roky. Svým způsobem to může mít formát muzea.

Hlavní je, aby to zůstalo pod kůží, a i po letech si na něco z výstavy návštěvník vzpomenu, pak to je něco, co by mohlo odolat i zubu času.

Máte na mysli i zpřístupňování děl ze soukromých sbírek veřejnosti?

Toho jsem jednoznačným příznivcem. Věřím, že to je největší a nejlepší služba, kterou sběratelé mohou umělcům i společnosti dát, tedy vedle přímých charit a podpor. Myslím, že tímto směrem tady nikdo nepřemýšlí. Tedy kromě přímých propojení s architektonickými celky, jak to dělá David Černý, Federico Díaz, Pavla Sceranková nebo třeba můj projekt s Rustonkou.

Mezi vašimi kupci jsou soukromí sběratelé i instituce?

Samozřejmě bych rád hlavně prodával institucím. Například jsem moc rád, že ode mě Galerie hlavního města Prahy v roce 2019 koupila Událost I.

za relativně dobré peníze. A od mého sběratele z 90. let koupila ještě 20–78.000 Hz / 0,2–188Db, tedy tři velrybí hlavy.

Prodáváte napřímo, nebo máte galeristu?

Zatím nemám galeristu, který by mě plně zastupoval, tohle velké rozhodnutí mě teď asi čeká. Ono je to složité. Potřebuji galeristu, který má přesah spíše do zahraničí. Ona ta scéna tady není velká a za ta léta opravdu všechny znám. Musím počkat na galeristu, který má nějaký konkrétní projekt, vizi, nemůžu podepsat bíanco šek s tím, že se pak uvidí. Já vlastně nepotřebuji ani takové to klasické zastupování tady v Praze, protože všichni potenciální sběratelé o mně vědí a mohou mě kontaktovat napřímo. Mých věcí je dostupných relativně málo, a to i kreseb, ke kterým jsem se po 20 letech vrátil a jejichž počet je také velmi omezen, to si pečlivě hlídám.

Máte ambice prosadit se i globálně?

Ono se zapomíná na to, že umění je strašně národní a vlastně lokální věc. A platí to i pro Londýn, New York nebo Berlín. Abyste se stal „vývozním artiklem“ těchto scén, musíte se prosadit nejprve na nich nebo tam mít dobrého galeristu, což v případě velikosti mých věcí znamená nutnost tak žít. Vlastně se musíte stát například Londýňanem, pak londýnským umělcem, pak veleúspěšným londýnským umělcem a teprve potom to možná klapne. Já jsem si to uvědomil v New Yorku, kde jsem čtyři měsíce žil. Tam abyste se stal uznávaným umělcem, musíte být součástí té scény. A to si musejí uvědomit i sběratelé u nás. Pokud chtějí mít z tuzemských umělců mezinárodní hvězdy, musí nejprve podpořit vznik mimořádně silné scény tady v Praze. Do toho se musí investovat hodně financí a času. Teprve pak mohou místní umělci vytvářet domyšlená silná díla, která mohou konkurovat světové scéně. A musíme jít dál. Musí tu být dobří kurátoři a kurátorky, dobře placení svobodní kritici a kritičky.

Vy žijete primárně ve Spojených státech. Asi to je trochu naivní otázka, ale jak vy vnímáte ty rozdíly ve sběratelství mezi Českem a USA?

Hlavní rozdíl je v tom, že v Americe je všechno přesně strukturované. Je to samozřejmě dáno tím, že to tam cizelovali desítky let a od druhé světové války to je jedno z hlavních center uměleckého světa. V České republice se naopak tato tradice po druhé světové válce přerušila na tak dlouho, že se scéna vlastně vytváří znovu. Ale i proto v USA nemůžete očekávat, že tam přijdete v padesáti letech a budete předpokládat, že si vás tam někdo všimne. A není to jen pro volnou tvorbu, totéž je to třeba s učením. Ta konkurence tam je pro Čechy nepředstavitelná. ■

J&T Banka, a. s. je partnerem:

Česká filharmonie

Galerie Rudolfinum

SLOVENSKÉ
CENTRUM
DIZAJNU
LOGO

INVESTOVAT NENÍ DÁLE. SPOLUVLASTNIT JE.

DÁLE JE MÍT NA ČEM
DLOUHODOBĚ STAVĚT.
VÍTEJTE VE SVĚTĚ J&T.

Vždy jsme budovali něco výjimečného.
Co není jen další v řadě. Ale co je dále.
Co tu bude stát i za další čtvrtstoletí.
Z čeho bude čerpat další generace.
To pevné, na čem se dá dále stavět.

ARCH je výsledkem naší dlouhodobé
investiční filozofie. Jít bok po boku,
ve společnosti lídrů česko-slovenského
byznysu, spoluiinvestovat do jejich
osobních a výjimečných projektů.

Vítejte ve světě spoluvlastnictví s námi,
našimi partnery, rodinami, klienty a přáteli.